

ΤΟ ΣΥΝΤΡΙΜΜΕΝΟ ΑΓΑΛΜΑ.

- Γιατί δὲ γράφεις τίς σκέψεις σου ;
- Ἴσως γὰρ νᾶμαι πῶς βέβαιος ὅτι θὰ ἐξακολουθῶ νὰ σκέπτομαι.
- Τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά ;
- Μά, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, ὁ Ψυχόδωρος, διερωτότανε :
- Ποῦ λοιπὸν ἔχω διαβάσει τὴν παραβολὴ αὐτή ;

~

Τοῦ Φειδία ἕνας μαθητὴς εἶχε κάμει τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ποὺ ὁ δάσκαλος βρῆκε ἀξιέπαινο. Ἀπὸ τότε ὁ νέος μαθητὴς ἔπαινε νὰ μελετᾷ, καὶ περνοῦσε τὸν καιρὸ του νὰ κοιτάξῃ τὸ ἔργο του καὶ νὰ τὸ ἐγκωμιάζῃ.

Ὅταν ὁ δάσκαλος του τοῦ ἔλεγε :

— Δούλεψε, παιδί μου ...

— Δὲ ξέρω, ἀπαντοῦσε ὁ μαθητὴς, εἰς τί οἱ ἄλλοι εἶναι ἱκανοί. Ὅσο γιὰ μένα, ὅταν ἐξετάζω τὴν Ἀφροδίτη μου, δὲν τῆς βρίσκω κανένα ψεγάδι, καὶ δὲν αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου σὲ θέσῃ νὰ κάνει κάτω καλλίτερο. Λοιπὸν γιατί θὰ ἔστεργα νὰ κάνω χειρότερο ἢ κι ἀκόμα ἐφάμιλλο ;

Ὁ Φειδίας δὲν ἀπαντοῦσε καθόλου.

Ἀλλά, ἕνα πρωῒν, καθὼς ὁ νεαρὸς γλύπτης ἐρχότανε, κατὰ τὴ συνήθεια του, νὰ θυσιάσῃ τὸν καιρὸ του στὴ θεά, ἢ καλλίτερα στὴν ἴδια του ματαιοδοξία, βρῆκε τὸ ἀριστουργημά του συντρίμμενο.

— Ποιὸς ζηλιάρης, ἐφώναξε, διέπραξε ἕνα τέτοιο κακούργημα ἐναντίο μου ; Ποιὸς ἀσεβὴς ὕβρισε ἔτσι μιὰ θεὰ μεγάλῃ ; Ποιὸς βάρβαρος εἶχε τὸ κουράγιο νὰ καταστρέφῃ μιὰ τόσο τέλεια ὁμορφίαν ; Ὡ Ἀφροδίτη, σὺ ποὺ τὸν γνωρίζεις, χτύπα τὸν στὰ μάτια του, τὰ πῶς ἔνοχα κι ἀπ' τὰ χέρια του ἀκόμα· κ' ἐλεειδῇ εἶναι ἤδη στραβὸς σὰ ζωὸ, κάμει τὸν στραβὸ σὰν ἕνα στραβό.

Ὁ Φειδίας μειλίχια εἶπε :

— Καταράστηκες τὸ δάσκαλό σου. Εὐτυχῶς οἱ μόνοι θεοὶ στοὺς ὁποίους πιστεύω εἶναι ἐκείνοι ποὺ βγαίνουν ἀπ' τὰ χέρια μου, καὶ τὰ παιδιὰ αὐτὰ τὰ μεγάλωπρεπα μὰ ἀκίνητα, θὰ σεβαστοῦν τὸν πατέρα τους.

— Τί λέγεις ; ἐτραύλισε ὁ νέος, πνιγμένος ἀπ' τὴν ἐκπληξη. Εἶσαι σύ ; ...

— Θέλω νὰ κάνεις καλλίτερα ἀπ' ὅ,τι δὲν ἔκανες. Πᾶρε ξανὰ τὴ σμίλη σου, παιδί μου, καὶ ξεπέρασε τὸν ἑαυτό σου. Τὸ ξεπέρασμα τοῦ ἑαυτοῦ του, εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ὁ νόμος. Ἀλλ' ἂν τὸ σήμερον δὲ μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ τὸ χτές, τουλάχιστο τὸ ἀνανεώνει ἐλεύθερα.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ καταστρέφωμε ὅ,τι καλὸ ἔχει γίνεῃ ; εἶπε σαρκαστικὰ ὁ μαθητὴς. Καὶ σὺ μὲ διατάξεις νὰ πάγω νὰ συντρίψω τὸν Δία σου καὶ τὴν Ἀθηνᾶ σου ;

— Ἡ χειρονομία σου θάτῃ ἀνωφέλεια. Γιατὶ τὰ ἔργα αὐτὰ τὰ ἔχω συντρίψῃ μέσα στὸ πνεῦμα μου. Θέλω νὰ πῶ ὅτι τὰ ἔχω ξεχάσει γιὰ νὰ μπορέσω νὰ κάνω καινούργια μὲ διάνοια τόσο ἐλεύθερη ὅσο τὰ χέρια μου.

Κι' ὁ Φειδίας ἐξακολούθησε :

— Δὲν ἐργάζεσαι βέβαια κρατώντας στὰ χέρια σου ἓνα τελειωμένο πιά ἀγάλμα. Δοιπὸν τὸ πνεῦμα τοῦ γλύπτη εἶναι ὅμοιο μὲ τὸ χέρι του : δὲ μπορεῖ σύγκαιρα νὰ χαϊδεύει τὸ χιτὸς καὶ νὰ δουλεύει τὸ σῆμερα* μὰ πολλοὶ ἀπ' τοὺς γλύπτες δὲν ἔχουν ἰδέα ἀπ' αὐτά.

E. ARMAND :

ΗΔΟΝΕΣ ΚΙ' ΗΔΟΝΕΣ.

Ξέρω ὅτι ἡ ἡδονὴ εἶναι ἓνα ζήτημα γιὰ τὸ ὁποῖο δὲ σὰς ἀρέσει νὰ ὁμιλεῖ ἢ νὰ γράφει κανεὶς. Πραγματευόμενος αὐτὸ σὰς δυσαραστεῖ. Ἡ σὰς προκαλεῖ ἀστείότητα τοῦ χειρότερου εἶδους. Στὴ βιβλιοθήκη σας ἔχετε βιβλία ποὺ περιλαμβάνουν σχεδὸν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρώπινης ἐνέργειας. Εἶστε κάτοχοι λεξικῶν καὶ ἐγκυκλοπαιδειῶν. Ἀριθμεῖτε ἴσως ἑκατὸ τόμους γιὰ μιὰ εἰδικότητα χειροποίητης παραγωγῆς. Καὶ δὲ λέγω γιὰ τὰ παλιὰ πολιτικὰ ἢ κοινωνιολογικὰ βιβλία. Ἀλλὰ στὰ ράφια σας δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνα σύγγραμμα ἀφιερωμένο στὴν ἡδονή. Ὑπάρχουν ἐφημερίδες ποὺ ἀσχολοῦνται γιὰ τὴ νομισματολογία, γιὰ τὶς συλλογὰς γραμματοσήμων, γιὰ τὸ ψάρεμα ἢ γιὰ τοὺς ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνες. Ἡ ἐλάχιστη ποιητικὴ ἢ καλλιτεχνικὴ τάση ἔχει τὸ ὄργανό της. Τὸ τελευταῖο παρεκκλησιάζει σὲ -ισμὸς ἔχει τὸ δελτίο του. Τὰ ἐρωτικὰ μυθιστορήματα ἀφθονοῦν. Καὶ βρίσκει κανεὶς φυλλάδια καὶ βιβλία ποὺ ἀσχολοῦνται γιὰ τὸν ἐλεύθερο γάμο ἢ γιὰ τὴν ὑγιεινὴ τῶν δύο φύλων. Οὔτε ἓνα ὅμως περιοδικὸ ποὺ νὰφιερώνεται στὴν ἡδονή, ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἐλεύθερα χωρὶς ὑπονοούμενα. Σὰ μιὰ ἀπ' τὶς πηγὰς τῆς ζωικῆς δύναμης. Σὰ μιὰ εὐτυχία. Σὰν ἓνα τογονικὸ μέσα στὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Μακρυνὲς μελέτες ὑπάρχουν γιὰ τὴν ἐκμάθηση τῆς ζωγραφικῆς, τῆς γλυπτικῆς — πάνω στὸ ξύλο, στὴν πέτρα, στὰ μέταλλα. Τοῦ κάκου γυρεύω ἄρθρα ἀποδειχτικά ποὺ νὰ ἐξετάζουν τὴν ἡδονὴν σὰ μιὰ τέχνη — ποὺ νὰ ἐκθέτει τὶς ἀρχαῖες ἐπιτηδεύσεις — ποὺ νὰ παρουσιάζει τ' ἀνέκδοτα. Καὶ τοῦτο δὲ συμβαίνει γιὰτὶ ἡ ἡδονὴ σὰς εἶναι ἀδιάφορη. Ἀλλὰ γιὰτὶ ὁμιλεῖτε ἢ συζητεῖτε γιαντὴ κρυφά, μέσα στὸ σκότος μὲ τὶς πόρτες κλεισμένες. Ὡσὰν ἡ φύση νὰ μὴν ἦτανε εἰλικρινὰ φιλήδονη. Ὡσὰν ἡ θερμότητα τοῦ Ἥλιου καὶ τὰρώματα τῶν λιβαδιῶν νὰ μὴ προκαλοῦσαν τὴν ἡδονή ;

Βέβαια δὲν ἀγνοῶ τοὺς λόγους τῆς στάσης σας αὐτῆς. Καὶ ξέρω τὴν πηγὴν. Τὸ Χριστιανικὸ δηλητήριον τρέχει στὶς φλέβες σας. Τὸ χριστιανικὸ μῖασμα σὰς λυμαίνει ἐγκεφαλικῶς. Τὸ βασίλειον τοῦ Κυρίου σας εἶναι πέραν τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ σεῖς τοῦ εἶστε οἱ ὑποταγμένοι. Ναί, σεῖς, σοσιαλιστές, ἐπαναστάτες, ἀναρχικοί, ποὺ καταβροχθίζετε χωρὶς νὰ συνοφροναθεῖτε ἑκατὸ στήλες ὑπολογισμοῦ τοῦ κοινωνικοῦ κρημνίσματος ἢ χτισίματος, ἀλλὰ ποὺ διακόσιες γραμμὲς ἐκκλήση στὴ φιλήδονη πείρα — «στενοχωροῦν» — δηλ. «σκανταλίζουσιν».

*Ὡ σκλάβοι !

MET. E. P.